

Klassiska noveller Nr 16

S. A. Duse:

**Hans
uppdrag**

Klassiska noveller 16.

S. A. Duse – Hans uppdrag.

Skiss från kriget.

Återutgivning av text från 1918

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-521-4

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Löjtnanten har tagit på sig ett uppdrag som han tycker är värre än att vara tillbaka vid fronten.

När vännen Edgar låg döende lovade han honom att ge dödsbeskedet till modern.

Nu står han utanför porten och tvekar – ska han våga gå in.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933).

Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetshändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carring.

Den här texten publicerades ursprungligen i januari år 1918 i dagstidningen "Upsala nya tidning" med titeln "Hans uppdrag. Skiss från kriget".

S. A. Duse: Hans uppdrag

Den här texten publicerades ursprungligen i januari år 1918 i dagstidningen "Upsala nya tidning" med titeln "Hans uppdrag. Skiss från kriget". Författare till texten är S. A. Duse (1873–1933).

Många gånger under resan hem hade löjtnanten ångrat att han åtagit sig det uppdrag vännen Edgar i dödsstunden givit honom. Och nu när han stod utanför porten till den dödes föräldrahem önskade han sig tillbaka till fronten och kulrägnet igen.

Aldrig hade han ens under de blodigaste, hetaste striderna känt vad han nu kände. Aldrig förr hade krigets ohyggliga, hemska allvar trängt sig på honom som nu. Om några minuter skulle han stå inför Edgars gamla mor och säga henne att hennes ende son, det käraste hon ägde i livet, hade stupat därute.

Hur skulle han kunna det?

Han tog några steg mot porten, men stannade igen och stirrade förstrött på den gammaldags portklappen, som han så väl kände till ända sedan han och Edgar lekt här som barn. Hans tankar irrade för ett ögonblick tillbaka till denna fridfulla, glada tid, men stannade se-

dan vid minnet av stormningen för en vecka sedan, den sista strid Edgar fick vara med.

Kvällen före denna dag hade de båda vännerna tillsammans läst ett brev från Edgars mor, som tåligt och förtröstansfullt väntade där hemma. Brevet var rörande i all sin ömhet, kärlek och blinda tillförsikt.

Ännu mindes han de sista raderna, efter det hon talat om hur oändligt stolt hon var över sonens senaste utmärkelser. ”Inte kan man vara tungsint och dystert, då man har att vänta en så stor glädje som jag”, skrev hon. ”Nej, ängslas och gråta må andra göra, jag är lycklig över att min egen gosse snart är hos mor igen. En sådan nyårsafton vi skola fira, du och jag —”

Så skrev hon i sin längtan och sitt hopp. Han tyckte sig se den gamlas ögon fuktigt skimrande av lyckotårar, då hon med darrande hand skrev ned dessa ord.

Och nu — nu låg Edgar där ute i den stora, namnlösa graven bland de många hundraden, som stupade under denna sista förbittade strid. Hon skulle aldrig mer få se sin käre gosse, aldrig trycka honom till sitt bröst —

Och i dag var det nyårsafton.

Löjtnanten måste hålla sitt löfte till den döde. Han måste föra fram Edgars sista hälsning. I tre dagar hade han redan varit hemma. Och varje dag hade han gått till detta hus, fram till den gamla porten, men varje gång blivit stannande på gatan. Och det såg ut som om det skulle bli samma förhållande nu.

Var han feg? Han som trotsat döden i hundrade strider och utan en skynt av tvekan åtagit sig de farligaste uppdrag, skulle han nu rygga inför den enkla uppgiften att framföra till en mor en sista häls-

ning från hennes son. Det gällde ju bara att tala sanning —

Han slängde upp porten onödigt våldsamt, så att det skrällde i de gamla ekplankorna, och gick beslutsamt uppför den välkända trappan. Nu fanns det ingen tvekan längre.

Det var Edgars mor som öppnade. Först blev hon litet häpen, men sedan drog ett vänligt leende över hennes tärda drag.

”Jaså, är det löjtnanten”, sade hon. ”Stig in, stig in! Jag väntade just Edgar, har väntat honom i flera dagar och var så säker på, att han skulle komma nu, för han har inte skrivit en rad, och det lovade han att göra om han skulle bli fördröjd av någon orsak.”

Här tystnade hon och bjöd honom sitta ned. Inför hennes leende var det något som stockade sig i halsen på honom. Hur sangvinisk är hon icke, hur förhoppningsfull, tänkte han. Ingenting tycks kunna rubba hennes tro att Edgar snart är här. Underrättelsen om hans död kommer att bli ett fruktansvärt slag för henne.

”Det är ju nyårsafton i dag”, började han litet osäkert. ”Och Edgar skulle egentligen vara här nu —”

Det var förskräckligt svårt att finna ord. Han kunde omöjligt gå rakt på sak, måste förbereda den stackars gumman så småningom.

”Nyårsafton, ja”, inföll hon glädjestrålände. ”Ser ni hur jag pyntat och gjort fint för att ta emot min Edgar. Han kommer nog. Ja, han kommer det vet jag. Min rara, präktiga pojke överger inte mor. Han har aldrig svikit ett löfte förr, och gör det håller inte nu.”

Och hon såg åter på löjtnanten med en blick av orubblig förtröstan och ett leende, som bar i sig något av triumf. Men i blicken fanns det något främmande, något stolt och besynnerligt, som kom honom att rycka till. Han hade känt den hjärtegodas, gamla damen i många år men aldrig sett detta uttryck i hennes ögon.

”Ser ni”, fortsatte hon viskande, i det hon gick alldeles inpå honom. ”Jag har bett till Gud så varmt och innerligt för min Edgar, och jag gör det fortfarande nästan ständigt, varje stund jag är ensam. Mina böner måste skydda honom för allt ont. Gud är god. Han tar inte ifrån mig, gamla, den enda glädje jag har i livet.”

Löjtnanten hostade. Hans tankar gingo ofrivilligt tillbaka till det ögonblick, då han såg Edgars blodiga kropp bäras bort, och den stund strax efteråt, då han mottog den döendes sista bön.

”Jag — jag har just en — hälsning från Edgar”, sade han svävande. ”Han har blivit förhindrad att komma nu. Han hade oturen att bli — sårad i vår sista strid.”

”Sårad?” sade den gamla med en skymt av oro, som dock genast försvann. ”Ja, jag förstår — en liten skråma. Jag vet det. — Man har redan berättat. Men det betyder ju ingenting. Jag väntar gärna, när jag vet att min kära gosse ändå kommer. Jag skall vara beredd att ta emot honom varje dag, vilken stund som hälst. Och då, ja då fira vi vår nyårsafton!”

Nu syntes åter det där egendomliga uttrycket i hennes ögon, som gjorde honom mer häpen än hennes ord.

”Är ni då så säker?” stammade hon.

”Ja, jag är säker. Ingenting kan förmå mig att tvivla, när jag vet att min egen käre gosse snart är här. Nej, olycksprofetior det har jag fått nog av. Och sådant lyssnar jag inte till.”

Hon slog bort med handen åt dörren till. Och kuvad, nästan hypnotiserad av den gamlas orubbliga hopp, bugade han sig till avsked och gick utan att yttra ett ord ut i tamburen.

Från köket hörde han häftiga snyftningar. Och erinrade sig att han icke sett den gamla trotjänarinnan Marie, och att han kanske

skulle komma ifrån saken genom att anförtro henne den hemska sanningen gick han dit ut.

Han fann Marie storgråtande, lutad över ett bord. På bordet framför henne låg ett telegram.

Marie reste sig häftigt upp vid hans inträde och stirrade på honom som om hon sett ett spöke.

”Varför gråter ni så?” frågade han vänligt, sedan han hälsat.

Skakande av snyftningar räckte hon fram telegrammet.

”Det här kom i förrgår”, sade hon. ”Nådig frun förlorade sansen så snart hon läst det och låg sedan avsvimmad i flera timmar. Men när hon vaknade upp fällde hon inte en tår, utan skrattade bara och log. Om telegrammet ville hon inte höra talas, det var ett löjligt misstag, sade hon. För hon visste att Edgar snart skulle komma till mor ändå. Och på det där sättet talar hon fortfarande. Hon måste rent av ha mistat förståndet, stackare. Ingenting kan övertyga henne om sanningen.”

Löjtnanten kastade en blick på telegrammet. Det var från kårgeneralen och innehöll ett kort beklagande över att Edgar stupat.

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksammad målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

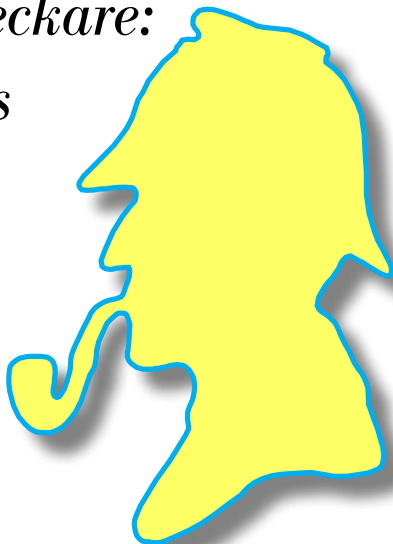

Samuel August Duse.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se